

[etkinlik ▶]

Kocaeli Sanayi Odası, 'Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları'na ev sahipliği yaptı

Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi ile Daha İyi Yargı Derneği'nin Türkiye'nin çeşitli kentlerinde düzenlediği "Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları" 11 Temmuz'da Kocaeli'de gerçekleştirildi. Kocaeli Sanayi Odası'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilen toplantıda Kocaeli'nin bugününü ve geleceği, ekonominin hukukla olan ilişkisi üzerinden konuşuldu.

Kocaeli Sanayi Odası ev sahipliğinde, Daha İyi Yargı Derneği ve Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi iş birliği ile 'Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları'nın Kocaeli durağı gerçekleştirildi. Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi Genel Koordinatörü Vahap Munyar'ın moderatörlüğünde düzenlenen panelde, panelistler DOĞUMARSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Atalay Kaya, Kocaeli Barosu Başkanı Mehmet Gül, TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Özatay, Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün idi.

'Ekonomide Bizi Neler Bekliyor?', "Sürdürülebilir Büyüme İçin Daha İyi Yargı" temasıyla düzenlenen ve 'Ekonomik İstikrar için Daha İyi Yargı', 'Bölgenin Ekonomi ve Hukuk Sorunları' konu başlıklı sunumların yapıldığı panelde ekonomide istikrar için kaliteli bir yargı sisteminin neden şart olduğu, bu yargı sistemine sahip olunması için yapılması gerekenler, Kocaeli'nin iş ve hukuk dünyasının darboğazları, beklentileri konuşuldu.

Daha İyi Yargı Derneği Genel Sekreteri Meral Tuğçe Özbilen'in sunumunu gerçekleştirdiği programın açılış ko-

nuşmasını, Kocaeli Sanayi Odası Başkan Vekili Çınar Ulusoy yaptı.

- Çınar Ulusoy: Başlangıç noktası yabancı sermaye olmalı

Konusu sürdürülebilirlik olan bir etkinliğin hem Kocaeli hem de ülke ve sanayiciler açısından çok değerli olduğunu

nu söyleyen Çınar Ulusoy bu noktada Kocaeli Sanayi Odası'nın da sanayicilere değer katmak için çalışmalarına hızla devam ettiğini söyledi. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik zorluklardan

hızlıca çıkabilmenin en pratik yolunun doğrudan yabancı sermaye yatırımları olduğuna inandıklarını, diğer yolların daha uzun soluklu mücadeleler gerektirdiğini söyledi. Çınar Ulusoy, "Öncelikli başlangıç noktasının doğrudan yabancı sermaye yatırımları olmasının gerektiğine; bunun da tamamen güçlü bir hukuk sisteminin varlığına, adil, şartlara ve kişilere göre değişmeyen bir hukuk sisteminin varlığına bağlı olduğunu görüyoruz. Ne yazık ki Türkiye uzun süredir ciddi bir yatırım çekemiyor. Dolayısıyla sürdürülebilir büyüme ve hukuk ilişkisi gerçekten bizim en temel sorunumuz." dedi.

- Atalay Kaya: Ekonomideki sürdürülebilirlik hukuk sisteminin desteği ile olabilir

Çınar Ulusoy'dan sonra kürsüye gelen DOĞUMARSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Atalay Kaya kısaca DOĞUMARSİFED'i anlattıktan sonra panelde sürdürülebilir bir ekonomi oluşturma yollarını hukuk perspektifinden ele alınacağını söyledi. Atalay Kaya, ekonomik kalkınmanın sürdürülebilirliğinin sadece ekonominin göstergelerle değil hukuk sisteminin bu kalkınmayı nasıl desteklediği ile ilgili olduğunu belirtti.

- Mehmet Gül: Hukukun üstünlüğünü tüm idareciler özümsemeli

Gerek hukuk gerekse ekonominin

temelde insanlar arasındaki ilişkileri ele aldığını anlatan Kocaeli Barosu Başkanı Avukat Mehmet Gül ise konuşmasında şunları söyledi:

"Ülkemizde refah seviyesinin artması ve bunun toplumun tüm katmanlarında olması gerektiği gibi; yansıması hukuk ve ekonominin birbirlerini tamamlamaları ile mümkündür. Ekonomi kişinin ihtiyaçları karşısında takındığı tavırları belirlerken, hukuk kişilerin hak ve yükümlülüklerini düzenler. Her ikisinin ele aldığı konular kişinin toplum içindeki yerini belirlemeye ve sosyal ilişkilerle olanak sağlar. Her daim ekonomik gelişmeler, sosyal, siyasal ve ekonomik gelişmelerle sürekli etkileşim halinde olmuş ve insani gelişmeleri etkilemiştir. Özellikle ekonomi ve hukuk temelli kavramların, dünya tarihine etkisinin daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Esasen yaşamı kurallar çerçevesinde düzenlemeye çalışan hukukun, yaşamın temelini oluşturan maddi gereksinimlerinin elde edilmesini ve tüketimini ele alan ekonomiyle paralellliği de doğal karşılanmalıdır. Bu nedenle öncelikle hukukun üstünlüğü ve hukuk devleti kavramlarını tüm idarecilerin samimi bir şekilde özümsemesi ve yol haritası haline getirmeleri gerekmektedir. Hukuk devleti ideali, devleti yönetenlere bireylerin refahını ve güvenliğini artıracak temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasını sağlayacak tüm tedbirlerin alınması yükümlülüğünü yükler. Bu da ancak temel hak ve özgürlüklerin, gerçek demokrasinin şeffaf, serbest, istikrarlı bir ekonomik sistemin varlığıyla mümkün olacaktır. Burada vazgeçilmez unsur, temel hak ve özgürlüklerin kurumsal olarak koruma altına alınmasıdır.

Gerek İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde, gerekse Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde bu haklar ortaya konulmuştur. Yaşama hakkı, özgürlük ve güvenlik hakkı, adil yargılanma, özel hayatın gizliliği ve korunması, zorla çalıştırılma yasağı, ifade özgürlüğü gibi hak ve özgürlüklerden

bazılarıdır. Hukukun üstünlüğü sadece kamusal alanda değil, özel yaşamda da var olmalıdır. Hukuku üstün kılmadan hiçbir devletin bireysel özgürlükleri garanti altına alamayacağı da açıktır. Bağımsız ve tarafsız yargı olmadan, yargı tarafından korunan etkin ve sağlıklı bir hukuk sistemi yoksa hak ve özgürlükler de güvence altına alınamaz.

- Ekonomide verim ve istikrar ancak adil hukuk sistemi ile olur

Ülkemizde ekonomi sisteminin verimli, işlevsel ve istikrarlı bir şekilde işleyebilmesi ancak etkin ve adil bir hukuk sisteminin varlığıyla mümkün olur. Hukuk, ekonomik sistem içerisinde gerçek kişiler, şirketler, kamu kurumları gibi ekonomik aktörlerin etkinliklerini belirleyen ve yönlendiren çok sayıda düzenlemeyi kapsadığını hepimiz biliyoruz. Geçmişten bugüne ticari ilişkilerin gelişmesi, mülkiyet ve miras haklarında yaşanan gelişmeler, iktidarın yetkilerinin sınırlandırılması gibi konularda olduğu gibi ekonomik konularda da hukuka uygun kuralların konulması ve liyakatlı yöneticilerin olduğu kurumlarda yönetimi ve denetim yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu bağlamda hukukun ekonomideki rolü, ekonomi piyasasının düzen içinde işlenmesini ve gelişmesini sağlayacak kurumların yasal çerçevesini belirlemektir.

Ekonomik sistemin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi ihtiyaçların karşılanmasına bağlıdır. Bunun için de etkin bir hukuk sisteminin varlığı ekonomik hayata uygun kuralların hazırlanarak denetlenmesi gerekir. Etkili bir ekonomi politikası için kaynakların tam, verimli ve israf edilmeden kullanılmasını gerçekleştirecek, ekonomik istikrarı sağlayacak, milli gelir in hormonsuz bir şekilde büyümesini temin edecek düzenlemelere ihtiyaç vardır. Hukuki temellere dayanmayan hiçbir ekonomik girişim etkin olamaz. Hukuka uygun şekilde oluşturulan ve olması gerektiği gibi uygulanan mevzuat hükümleri, ekonomik faaliyetleri şekillendirirken, ekonomik büyümenin de kalkınmanın da akışına etki edecektir.

Bir başka deyişle hukuk kuralları ekonomik düzenin sağlanmasının teminatıdır. Dolayısıyla hukukun, ekonomik büyümenin vazgeçilmez olan yatırımın gerçekleşmesine etki ettiği de rahatlıkla söylenebilecektir.

Öte yandan, ekonomik konulara dönük hukuk kurallarının ekonomik yaşamı istenildiği gibi düzenleyebilmesi için, ekonomiyi yönetenlerin bilimsel gerçekliklere uygun hareket etmesi gerektiğini de gözden kaçırmamak ge-

rekir. Aksi halde hukuk kuralları etkisini yitirecek ve kağıt üzerinde kalmaya devam edecektir.

- Ekonomik kalkınmanın anahtarı evrensel hukukun istisnasız uygulanmasıdır

Ekonomi yönetiminin konunun gerçekten ihtisasını yapmış, ciddi tecrübesi olan uzmanlara bırakılması ve yönetim sürecinin konuya farklı bakış açıları getirebilen bir ekip tarafından istişare edilerek yürütülmesine yönelik mevzuat çalışması yapılması gerektiği açıktır. Bu çalışmanın yapılmasının ve hayata geçirilmesinin yanında hayata geçirilen bu mevzuat hükümlerinin siyasi irade tarafından samimiyetle uygulanması hayati öneme sahiptir. Bu da ancak gerçekten bağımsız olduğunu bildiğimiz, bağımsız olduğuna inandığımız kurumların denetimiyle mümkün olacaktır.

Özetle ülkemizde ekonomik kalkınmanın anahtarı, gerçek demokrasinin hayata geçirilmesi, evrensel hukukun istisnasız uygulanmasıdır. Hukuk, demokrasi ve adalet kavramlarının eş zamanlı iyileşmesi ülkemizi yatırım konularında öngörülebilir bir hale getirecek ve kalkınma ancak bu şekilde hız kazanacaktır. Ülkemizde ekonomik açıdan zor zamanlar yaşadığımız bu sürecin bir an önce geride kalması dilekleriyle sözlerime son veriyorum."

- Prof. Dr. Fatih Öztay: Türkiye ekonomi programı ile ikinci ligte

Açılış konuşmalarının ardından kürsüye gelen TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Öztay; şu anda uygulanmakta olan ekonomi programının Türkiye'yi yüksek gelir grubuna çıkaracak unsurları taşımadığını ve Türkiye'nin yüksek orta gelir grubunda yani ikinci ligte olduğunu söyledi. Özellikle hukuk sistemine, eğitim sistemine ilişkin bir şey olmadığını altını çizen Prof. Dr. Fatih Öztay şunları söyledi:

"Şu anda uygulanmakta olan ekonomi programının Türkiye'yi yüksek

[etkinlik ▶

gelir grubuna çıkaracak unsurları taşımadığını düşünüyorum. Özellikle hukuk sistemine, eğitim sistemine ilişkin bir şey yok.

Uzun yıllardır Türkiye 4.8 büyüyor, onun çok fazla dalgalanmamasını sağlayacak, enflasyonu düşürecek işler yapılmaya çalışılıyor. Bu anlamda doğru yönde gidiyor ama eksik bir program var. Sadece Merkez Bankası faiz politikasına dayanıyor ve bazı bütçe düzenlemeleri var ki, orada da sorunlar var. Enflasyonu düşürmek açısından bir sorun var mı, fazla bir sorun olduğunu sanmıyorum. O açıdan Merkez Bankası'nın enflasyon tahminine yakınsayabilir. Ama bazı riskler var. Merkez Bankası bundan sonra faiz düşürebilir, düşürülmesinin önünde bazı riskler var.

Üç başlıkta ele alacağım. Bir tanesi makro ekonomik istikrara yönelik. Türkiye'de şu anda zaten makro ekonomik istikrar sağlanmaya çalışılıyor. Bir üst lige değil, mevcut ligde kalmamızı sağlayacak işler yapılmaya çalışılıyor.

Türkiye yüksek enflasyonlu bir ülke. Şu anda biz enflasyonu Merkez Bankası'nın yıl sonu hedefi yüzde 38'e oturtacak olsak bile dünyada en yüksek enflasyona sahip 6'ncı ülke olacağız. 190 ülkeden 165 tanesinin enflasyonu yüzde 15'in altında. Bu çerçevede baktığınızda Türkiye'de 80'lerden itibaren hep yüksek enflasyonla yaşamış ama özellikle 2003'lere gelirsek 2003-2017 arasında tek haneli enflasyonlar var ama bu kalıcı olmamış.

- Enflasyonun sıçramasında hukuk sisteminin etkisi var

Enflasyonun sıçradığı dönemlerin bir kısmına bakacak olursak bunun hukuk sistemi ile yakından alakası var; Merkez Bankası yasası ile yakından ilişkisi var.

2001'de Merkez Bankası Kanunu değiştirilmişti, Merkez Bankası başkanının ve başkan yardımcılarının görevden alınmaları zor bir hale getirilmişti. Bu iktisat literatüründe Merkez Bankası'nın politik açısından bağımsız olması anlamına geliyor, çok önemli bir şey. Cumhurbaşkanlığı sistemine geçildiğinde bu ortadan kaldırıldı. Uygulanmakta olan programın eksik olan noktalarından biri de buydu. Çünkü kâfalarla şüphe yaratıyor. Bu program uygulanıyor ama ya bakan görevden alınırsa, ya Merkez Bankası Başkanı görevden alınırsa ne olacak? Yine kur sığır mı şüpheleri oluşuyor. Bu şüpheleri azaltmanın bir yolu, dolayısıyla programın itibarını artırmanın bir yolu

Merkez Bankası yasasını tekrar 2001'e döndürmek olurdu. Bu yapılmadı. Anayasa Mahkemesi kararnameyi iptal etti. Yüzde 96 ile ikinci en yüksek enflasyonun bununla yakından alakası var" diye konuştu.

Prof. Dr. Fatih Özatay Makro İstikrar: Krizlerde Uzun Süreli Gelir Kaybı, Kalkınma: Zengin Ülkelere Yakınsama: Kişi Başına Gelir, Kalkınma: Beşeri Gelişmişlik Endeksi, Gelir Dağılımı: Gelir Eşitsizliği, Gelir Dağılımı: Asgari Ücret ve Açlık Sınırı, Dünya Bankası Yönetişim Göstergeleri, Statükoyu Değiştirmek Kolay mı?, konu başlıklarını içeren sunumuyla katılımcılara bilgi aktardı.

- Av. Mehmet Gün: Yargı hukukun üstünlüğünü sağlayarak toplumsal ahlakı hayata geçirir

Ekonomik istikrar için kaliteli hizmet üreten bir yargı sisteminin neden elzem olduğunu ve böyle çalışan bir yargının nasıl mümkün olacağına dair

Daha İyi Yargı Derneği'nin önerilerini aktaran isim ise Dernek Başkanı Avukat Mehmet Gün oldu. Söze "ahlak" kavramını anlatarak başlayan Av. Mehmet Gün, şunları söyledi:

"Ahlak, toplum olarak yaşamak zorunda olan insanların görevlerini ve diğerlerine karşı taahhütlerini en iyi yerine getirmesini gerektiren, yazılı olması

gerekmeyen kurallar bütünüdür. İhlal edilmemesi ve her zaman uyulması istendiğinde ahlak kuralları yazılı ve emredici hale getirilir. Kuralları işletmesi, yani hukukun üstünlüğünü sağlaması gereken yargı, bu yönüyle toplumsal ahlakı hayata geçirir ve geliştirir.

Türkiye'de hakkını yargı vasıtasıyla alabileceğine kesin olarak inananların oranının yüzde 20 civarına düşmüş durumda. Bu şu demektir; bizim kabul ettiğimiz kuralları işletme konusunda ki güvenimiz yüzde 20'nin altına düşmüş. En çok yönetici kesime karşı sorunumuz var. Türkiye'de yargı yönetici kesime karşı engelli. Yargımız engelli olduğu içinde en tepede, yönetici kademesinde yapılan yanlışlara, bilinçli olarak alınan hatalı kararlara yargı yoluyla müdahale edemiyoruz. Keyfi ekonomik kararlar alarak ekonomik istikrarı bozmalarına müdahale edemiyoruz, boynumuz bükük doğru yapmalarını bekliyoruz.

Yönetim kültüründe yukarısozumsuz olunca, aşağıya doğru da sorumsuz hatta ürettiği değer sorumluluğunu adil olarak vermeyen bir sisteme doğru evriliyor. İş yerinde herkes herkesten bir şeyler kapma yarışında. İşveren de çalışan da haksızlığa uğradığını düşünüyor. Böyle bir ortamda işletmelerin bir bütün hissedip de iyi üretim yapmaları mümkün olmuyor. Bunu nasıl değiştirebiliriz?

Yukarıdan aşağıya bütün değer algılarımızı bozan, kurumsallaşmayı engelleyen, profesyonel yönetimi engelleyen bir ortama dönüşüyoruz çünkü bizim toplumsal olarak sahip olduğumuz ahlak kurallarını günlük hayatta gerçekleştiremiyoruz. Bunu gerçekleştirmek için yargının kuralları uygulanabilir olması lazım. Engelli yargı ahlakı bozuyor, bu iş yapma ortamını kötüleştiriyor.

- 9 başlıkta A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu önerileri gerçekleştirdik

Önyargısız bir ekiple Türk yargısının bütün sorunlarını çözeceğine inandığımız A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu diye 9 başlıkta öneriler gerçekleştirdik. Bu önerilerimizden bir tanesi kamu görevlilerinin, yargı mensupları da dahil olmak üzere, yani yönetici kesimin soruşturma izinlerini kaldırmamız gerektiği. Yargı, kamu görevlileri hakkında kanunu ihlal eden bir durum varsa özgürce kendi faaliyetini gösterebilmeli.

Yargı ve diğer kamu görevlilerinin suçlarını soruşturacak uzman adalet yüksek mahkemesi kurulmalıdır. Dokunulmazlıkların suçlarını soruşturmaya, siyasi konjonktüre göre TBMM değil Adalet Yüksek Mahkemesi karar vermeli. Kürsü dokunulmazlığını yargı korumalı ve gerçekleştirmeli.

İşletmeler arasındaki çıkabilecek uyuşmazlıkları Modern Uyuşmazlık Yönetimi anlayışı ile çözüm istiyoruz. Mahkemeler yalın, yetkin ve çevik hizmet verir şekilde kalkınma bölgeleri bazında optimum yapılandırılmalı; uzmanlıklar merkezlerde yoğunlaştırılırken gündelik işlerde hizmet halkın ayağına götürülmelidir. Yargının kaliteli hizmet vermesi en önemli şartımız. Yargının bağımsızlığı siyasi bir tartışma konusu değil. Biz siyasi bir dernek değiliz. Türkiye bir sürü tecrübeler yaşad. Buradan dünyaya örnek sonuçlar çıkabilir. Önerimiz şudur; Bir Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu'nu Adalet Yüksek Kurumu haline çevirmek, Adalet Bakanlığı'na bu kuruma verilen yetkilerle birlikte devretmek, Bakanlığı sadece yargının hizmetçisi haline getir-

mek, bu kurumun da hiçbir kişi, kurum, kuruluş ya da tarikatın nüfus edemeyeceği şekilde bağımsız hale getirmek gerektiğini düşünüyoruz.

Adalet ve hukuk hizmetlerini düzenleyen bir kurumumuzun olmaması büyük eksiklik. Yargı bağımsızlığını ve hesap verilirliğini korumak ve geliş-

tirmek için bütün hukuk mesleklerinin kendi kuruluşlarına sahip olmalıdır.

HSK'nın yargısal denetime açılması öneriyoruz, bunun için de bir Adalet Yüksek Mahkemesi'nin kurulmasını öneriyoruz." Gün'ün sunum ve konuşmalarının ardından program soru-cevap bölümü ile devam etti.

Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi Yazarları (Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi Genel Koordinatörü Vahap Munyar, Nasıl Bir Ekonomi Yazarı ve 'Reel Sektör Masası Köşesi' sorumlusu Levent Akbay, Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi Yazarı ve TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Prof.Dr. Fatih Özatay)